

L'amenança fantasma

El president de la Generalitat de Catalunya ha afirmat que, si l'autonomia fos intervinguda, convocaria eleccions anticipades. El govern espanyol ha fet servir l'amenança de la intervenció, però, econòmicament, ja colla les finances catalanes amb un pressupost servit en comptagotes i, políticament, li podria costar molt cara la reacció catalana a una intervenció estatal.

La millor defensa és un bon atac. El govern espanyol rep, per dalt, instruccions de la Unió Europea perquè contingui la despesa i, per baix, li arriben reclamacions d'impagaments de la Generalitat de Catalunya. Encarat amb el deure de reduir el dèficit que li imposa Europa –per boca d'Angela Merkel–, el govern espanyol ha decidit de transferir bona part d'aquesta reducció a les queixoses autonomies, començant per Catalunya, i fent servir la mateixa amenaça que rep d'Europa: una intervenció de les autonomies rebels. Tant se val que Catalunya comencés la política de contenció i retallades fa dos anys, abans que l'estat es proposés de fer-ho: l'amenaça també va adreçada al govern Mas. Tot i que, més endavant, des del ministeri d'Hisenda s'hagi tret importància a aquesta amenaça, la possibilitat s'ha fet jurídicament real en forma de llei. La llei d'estabilitat permetrà que, a final de juny, funcionaris del Ministeri d'Hisenda espanyol estudiïn els comptes de les comunitats autònomes, que hauran de retre comptes detallats al Gran Germà de les finances.

L'ex-president Jordi Pujol va expressar què implica aquesta amenaça en les actuals circumstàncies: “Una empresa que va malament i que en un moment determinat no pot pagar, què li passa? Que la intervenen. Aleshores ve una altra empresa i se la queda a preu de saldo.”

El president Artur Mas ha alertat que la intervenció el duria directament a “avançar les eleccions”. Excepte Esquerra Republicana, els partits de l'oposició han criticat aquesta possibilitat. Per a la líder del PP català, Alicia Sánchez-Camacho, seria un “error”, opinió lògica perquè implicaria també un trencament de l'entesa entre la federació nacionalista i el seu grup, gràcies a la qual s'han tancat pactes destacats en la tramitació dels pressupostos catalans.

El primer secretari del PSC, Pere Navarro, creu que això no donaria “seguretat ni esperança” als catalans i demana al president que deixi de transmetre'ls “por”. Joan Herrera, d'Iniciativa, considera que és “una cortina de fum per a amagar la inutilitat de les seves polítiques”.

El ministre espanyol d'Economia, Luis de Guindos, a l'esquerra, amb el president de Foment del

Només Oriol Junqueras, potser intuïnt que Mas preferiria uns nous companys de viatge en la travessa sense motor de l'oceà de la intervenció, accepta aquesta possibilitat com una oportunitat per a obtenir uns resultats més bons al Parlament i allunyar Sánchez-Camacho del president Mas, a qui demana que “deixi d'avaluar mesures que el PP utilitza contra els nostres interessos.”

Collar la Generalitat. Totes les passes que va fent l'estat, mentre aixeca l'espasa amenaçadora de la intervenció, semblen més encaminades a tutelar financerament la Generalitat, de manera que el seu marge de maniobra sigui tan reduït com el govern Rajoy vulgui. Ho va explicar el conseller d'Economia i Coneixement, Andreu Mas-Colell, en un article a *El País*: “Des de les autonomies s'ha insistit que el govern central no pot aspirar a impulsar la reducció del dèficit d'aquestes i, alhora, a mantenir un marc regulatori que condiciona enormement els seus pressupostos. La combinació d'una profunda tradició de dirigisme amb la desconfiança vers les autonomies ha dut a una determinació des del centre, i en extrem detallista, de les estructures de despesa de les autonomies (hi ha molt de mite en la idea que aquestes autonomies disposen de grans marges de llibertat en la confecció dels seus pressupostos).”

El president Mas, en una entrevista a *El Punt Avui*, il·lustrava amb un exemple la improvisació del govern espanyol en la seva política econòmica: “Fa pocs dies que van dir que volien estalviar 10.000 milions en ensenyament i sanitat. Escolti'm. Ensenyament i sanitat, les dues són competències traspassades a les autonomies. I quan analitzes quines mesures proposen t'adones que no sumen 10.000 milions. I que el que hi ha és tota una parafernàlia a l'hora de fer l'anunci, però no gaire res més. Quan rasques, t'adones que una cosa és el que diuen i una altra és el que acaben fent.”

La tàctica del govern espanyol no sembla que sigui tant intervenir com tutelar, dirigir *de facto* l'economia de les autonomies, tant si fan bonat com si no.

Quan la presidenta del PP català treia a Artur Mas l'enfrontament amb el govern espanyol perquè, al capdavant, “és Madrid que, en transferir els diners de les bestretes, garanteix el pagament de les nòmines de la Generalitat”, feia patent que el govern espanyol té consciència clara de dominar l'aixeta dels diners –i de decidir com i quan la fa rajar. Amb els seus retrets, la líder del PPC feia encara més evident la importància, per a Catalunya, de recaptar els impostos, justament la base de CiU per a reclamar el pacte fiscal i una hisenda pròpia.

Treball, Joaquim Gay, i el conseller d'Economia, Andreu Mas-Colell. Ací damunt, el ministre espanyol d'Hisenda, Cristóbal Montoro, al Congrés.

Així i tot, Mas negava a *El Punt Avui* que hi hagi una “intervenció de facto”: “No. No estem intervinguts. Si ho estiguéssim, seria molt més dur. Però estem condicionats per la situació financera. La lliçó que n’hem de treure és que una bona situació financera és un gran fonament per a l’autogovern. Perquè quan tens una situació delicada perds l’autogovern, estàs condicionat.”

Excuses de mal pagador. La Generalitat de Catalunya exigeix a l’estat les compensacions de la disposició addicional tercera pel dèficit d’inversió en infraestructures: dues factures de 795 milions i 219 milions d’euros pels exercicis 2008 i 2009, totes dues recollides en una llei aprovada per les Corts espanyoles: l’Estatut de Catalunya. L’estat no únicament s’hi nega, sinó que continua collant la Generalitat imposant una reducció del dèficit, brandant l’amenaça de la intervenció i deixant anar els recursos amb comptagotes a través d’un pressupost restrictiu i mesures d’estalvi com l’esmentada dels 10.000 milions d’euros.

Aquest marcatge estricta sobre els comptes de les autonomies –alhora que se’ls exigeix més reducció del dèficit del que l’estat es disposa a assumir– és la tàctica dels equips dels ministres De Guindos (Economia) i Montoro (Hisenda) per a reconduir cadascuna de les seves decisions

econòmiques –i, en certa mesura, polítiques.

En declaracions al diari holandès *NRC Handelsblad*, el president Artur Mas deia que la intervenció de Catalunya li semblaria una “injustícia, perquè no hi ha cap comunitat que hagi fet tant per a reajustar la situació econòmica”. També opinava que l’esmentada acció seria “impensable” perquè “la reacció de la població seria molt forta”.

Aquest és, en el fons, l’argument polític que fa més improbable l’amenaça d’intervenció: la reacció política que podria originar a Catalunya una decisió d’aquest calibre, després de dos anys d’intenses retallades fetes *motu proprio* per la Generalitat. La reacció primera, ja anunciada pel president Mas, de convocar eleccions, no afavoriria gens els interessos del PP a Catalunya, però, a més, un atac tan frontal a l’autogovern uniria al Principat totes les forces contra el PP –i Ciutadans. Fins i tot l’anàlisi més hispanocèntric del panorama polític català no pot passar per alt que això facilitaria, si més no, el consens majoritari sobre el pacte fiscal –que tant reclama Mas–, però a més seria una fàbrica en sèrie d’independentisme.

Alhora, la mateixa entrevista d’Artur Mas a l’*NRC Handelsblad*, igualment com articles publicats no fa gaire a *The Financial Times*, semblen les primeres passes d’una estratègia

del govern de la Generalitat per a divulgar a Europa la diferència entre Catalunya i Espanya, també a l’hora de fer els deures. D’aquí ve que, aquest darrer any, Artur Mas hagi concedit entrevistes a *Frankfurt Allgemeine Zeitung*, *Le Monde*, *La Stampa*, *The Economist* o la BBC.

La intervenció de Catalunya dependrà finalment del grau d’improvisació que realment regni al govern espanyol, però tot apunta que, si intervé cap autonomia, el PP ho provaria primer amb alguna de les que governa –sobretot si poden responsabilitzar del deute uns anteriors gestors socialistes. Després d’aquest test –i segons els resultats–, el govern Rajoy podria intervenir una altra autonomia o planificar la fi del cafè per a tothom –tot i que aquesta opció xocaria probablement amb més recel que no s’imagina la seva promotora, Esperanza Aguirre.

L’estat ha fet servir l’amenaça de la intervenció com un contraatac als greuges de Catalunya per l’incompliment de l’Estatut. I com una tàctica barroera per a treure’s de sobre –i redistribuir– el problema del deute, davant la inspectora europea Merkel. Però també té riscos fer servir repetidament una amenaça si no es pot fer mai realitat: el principal és de quedar en una posició d’evident feblesa quan hom no és capaç de materialitzar-la.

Alex Milian